

Sygn. akt *XI Ka 240/18*

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 kwietnia 2018 roku

Sąd Okręgowy w Lublinie XI Wydział Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący: SSO Mariusz Jaroszyński

Protokolant: st. sekr. sądowy Przemysław Szewczyk

przy udziale Prokuratora Ziemowita Sulka

po rozpoznaniu dnia 5 kwietnia 2018 roku

sprawy B. S. s. E. i B. zd. M., ur. (...) w P.

oskarżonego o czyn z art. 209 § 1 k.k.

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę

od wyroku Sądu Rejonowego w Puławach

z dnia 2 listopada 2017 roku sygn. akt II K 259/17

I. zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy;

II. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. K. B. kwotę 516,60 (pięćset szesnaście 60/100) złotych tytułem nieopłaconej pomocy prawnej

udzielonej oskarżycielce posiłkowej z urzędu w postępowaniu odwoławczym;

III. zwalnia oskarżonego od kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze ustalając, że wchodzące w ich skład wydatki ponosi Skarb Państwa.

Sygn. akt *XI Ka 240/18*

UZASADNIENIE

B. S. został oskarżony o to, że w okresie od 01 maja 2015 roku do dnia 22 grudnia 2015 roku w P., woj. (...) uporczywie uchylał się od wykonywania ciężącego na nim z mocy ustawy obowiązku opieki poprzez nielożenie na utrzymanie swoich dzieci K. S. i A. S., przez co naraził je na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych

tj. o czyn z art. 209 § 1 k.k.

Wyrokiem z dnia 2 listopada 2017 r. Sąd Rejonowy w Puławach uznał B. S. za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu z tym, że przyjął, że dopuścił się go w okresie od dnia 6 maja 2015 roku do dnia 6 grudnia 2015 roku, a oskarżony uporczywie uchylał się od ciężącego na nim z mocy ustawy, a określonego co do wysokości wyrokiem Sądu Rejonowego w Puławach z dnia 1 lutego 2012 roku w sprawie III RC 574/11 obowiązku alimentacyjnego wobec dzieci K. S. i A. S., gdzie łączna wysokość powstałych wskutek tego zaległości przekraczała równowartość trzech świadczeń okresowych przez co A. S. i K. S. zostali narazeni na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych, czyn ten zakwalifikował jako wyczerpujący dyspozycję art. 209 § 1a k.k. w zw. z art. 209 § 1 k.k. i za to na podstawie art. 209 § 1a k.k. skazał oskarżonego na 5 miesięcy ograniczenia wolności z obowiązkiem wykonywania w tym czasie nieodpłatnej

kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 20 godzin w stosunku miesięcznym; zasądził od Skarbu Państwa na rzecz adwokata J. K. oraz na rzecz adwokata K. K. po 723,24 złotych tytułem pomocy prawnej udzielonej z urzędu; na podstawie art. 624 § 1 k.p.k. zwolnił oskarżonego od zapłaty na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych w całości.

Od wyroku tego apelację wniósł obrońca oskarżonego, który zaskarżył go w całości i zarzucił:

1. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, mający wpływ na treść tego orzeczenia poprzez niewłaściwe zbadanie i ustalenie przez Sąd I instancji sytuacji osobistej i materialnej oskarżonego, co skutkowało orzeczeniem wbrew art. 58 § 2 a k.k. kary ograniczenia wolności niemożliwej do wykonania, w sytuacji, gdy warunki osobiste i skomplikowana sytuacja materialna oskarżonego prowadzącego koczowniczy tryb życia, nie posiadającego miejsca pobytu na terenie kraju, przebywającego głównie za granicą w celach zarobkowych, nieposiadającego żadnego majątku w Polsce, a w związku z tym braku fizycznej możliwości przebywania na stałe w miejscu wykonania orzeczonej kary jednoznacznie wskazują, iż B. S. nie będzie miał realnej możliwości wykonania orzeczonej kary;

2. rażąco niewspółmierność kary orzeczonej względem oskarżonego w wymiarze 5 miesięcy ograniczenia wolności z obowiązkiem wykonywania w tym czasie nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 20 godzin w stosunku miesięcznym i nie uwzględnienie w należyтым stopniu okoliczności łagodzących w postaci skompilowanej sytuacji materialnej i osobistej oskarżonego, nieposiadającego miejsca pobytu na terenie kraju, przebywającego za granicą w celach zarobkowych i prowadzącego tułaczy tryb życia, a w związku z tym braku jakiegokolwiek majątku osobistego w Polsce, uniemożliwiającego mu zatrzymanie się na stałe w kraju, a także faktu dotychczasowego wywiązywania się z obowiązku alimentacyjnego na rzecz dzieci, wyłączając okres objęty zarzutem.

Podnosząc powyższe zarzuty obrońca oskarżonego wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w części dotyczącej rozstrzygnięcia o karze ograniczenia wolności i wymierzenie oskarżonemu 1 miesiąca ograniczenia wolności z obowiązkiem wykonywania w tym czasie nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 20 godzin w stosunku miesięcznym, względnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez sąd I instancji.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy, po dokonaniu kontroli instancyjnej wyroku sądu I instancji w aspekcie postawionego zarzutu błędnego dokonania ustaleń faktycznych i rażąco niewspółmierności kary, podniesione przez obrońcę zarzuty uznał za bezzasadne w stopniu oczywistym, a w następstwie takiej ich oceny wywiedzione z nich żądanie w przedmiocie rozstrzygnięcia o karze w II instancji za nietrafne.

W pierwszej kolejności pokreślenia wymaga, iż Sąd Rejonowy dokonał prawidłowych ustaleń w zakresie stanu faktycznego oraz zasadnie uznał, że oskarżony dopuścił się przypisanego mu czynu. Ustalenia faktyczne w odniesieniu do samego faktu uporczywego uchylania się od obowiązku alimentacji w ustalonym okresie są prawidłowe, a w postępowaniu odwoławczym nie były kwestionowane. W oparciu o motywację zaprezentowaną w pisemnym uzasadnieniu wyroku, nie może być co do ich trafności żadnych wątpliwości. Skoro tak, to nie ma potrzeby czynienia szerszych rozważań w tym zakresie. Prawidłowa jest również kwalifikacja prawna czynu przypisanego B. S..

Analiza akt sprawy prowadzi do wniosku, iż nietrafny jest zarzut rażąco niewspółmierności orzeczonej względem oskarżonego kary. Rażąco niewspółmierność kary, o jakiej mowa w art. 438 pkt 4 k.p.k. (także zgodnie z utrwalonym poglądem Sądu Najwyższego, który Sąd Okręgowy w pełni podziela) może zachodzić tylko wówczas, gdy na podstawie ujawnionych okoliczności, które powinny mieć wpływ na wymiar kary, można było przyjąć, iż zachodziłaby wyraźna różnica pomiędzy karą wymierzoną przez sąd I instancji, a karą, jaką należałoby wymierzyć w instancji odwoławczej w następstwie prawidłowego zastosowania w sprawie dyrektyw wymiaru kary przewidzianych w kodeksie karnym oraz ukształtowanych przez orzecznictwo Sądu Najwyższego (vide: wyrok SN z 14 listopada 1973r. III KR 254/73, Legalis nr 17489). Na gruncie regulacji art. 438 pkt 4 k.p.k. nie chodzi bowiem o każdą ewentualną różnicę w ocenach,

co do wymiaru kary, ale o różnicę ocen tak zasadniczej natury, że karę dotychczas wymierzoną nazwać by można – również w potocznym znaczeniu tego słowa – rażąco niewspółmierną, tj. niewspółmierną w stopniu nie dającym się wręcz zaakceptować i będącą zatem, również w odczuciu społecznym, „karą niesprawiedliwą”. W sprawie niniejszej nie może być mowy zatem o rażącej niewspółmierności kary, a Sąd Rejonowy uwzględnił w sposób należyty wszystkie dyrektywy wymiaru kary określone w art. 53 k.k.

W tym miejscu przypomnieć należy, iż zarzut rażącej niewspółmierności kary, jako zarzut z kategorii ocen, można zasadnie podnosić tylko wówczas, gdy kara, jakkolwiek mieści się w granicach ustawowego zagrożenia, nie uwzględnia jednak w sposób właściwy zarówno okoliczności popełnienia przestępstwa, jak i osobowości sprawcy.

Wprawdzie przepisy kodeksu karnego, określające zasady wymiaru kary oraz środków karnych, uprawniają do swobodnego kształtowania kary wymierzonej za konkretne przestępstwo, to zawsze nakazują to czynić w granicach przewidzianych przez ustawę (art. 53 § 1 k.k.). Kara orzeczona względem oskarżonego w niniejszej sprawie znajduje się w katalogu kar, które Sąd może orzec za tego rodzaju przestępstwo. Wymierzona przez Sąd Rejonowy kara należycie też uwzględnia charakter przestępstwa przypisanego sprawcy, jak i właściwości i warunki osobiste B. S.. Jak podaje oskarżony: już nie wróci do W. (...) – k. 248, nie pracuje za granicą i jest zarejestrowany w Urzędzie Pracy w P. jako bezrobotny – k. 247.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy podziela stanowisko sądu I instancji, iż orzeczenie kary ograniczenia wolności uwzględnia aktualną sytuację oskarżonego, który deklaruje, że nie podejmuje, jak dotychczas, pracy za granicą i jest zarejestrowany jako bezrobotny. Nie można zatem zgodzić się z apelującym, który zarzucił orzeczenie wbrew art. 58 § 2 a k.k. i który wskazuje, iż oskarżony głównie przebywa za granicą w celach zarobkowych i nie będzie miał realnej możliwości wykonania orzeczonej kary. Sąd odwoławczy uznał więc wymierzoną przez Sąd Rejonowy karę za adekwatną do warunków osobistych oskarżonego, stopnia społecznej szkodliwości czynu, a jednocześnie nie przekraczającą stopnia winy B. S. oraz realizującą cele zapobiegawcze i wychowawcze, które ma osiągnąć wobec oskarżonego, a także potrzeby w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa.

Sąd Rejonowy prawidłowo uznał, że orzeczona kara jest współmierna w odniesieniu do przypisanego B. S. czynu i z całą pewnością nie razi surowością. W sytuacji oskarżonego inne kary nie spełniłyby swojej funkcji. I tak – kara grzywny byłaby nieskuteczna w stosunku do oskarżonego z uwagi na fakt, iż obecnie nie wykonuje on pracy zarobkowej, natomiast kara pozbawienia wolności uniemożliwiłaby mu, z kolei, podjęcie zatrudnienia w celu, nie tylko zaspokojenia swoich podstawowych potrzeb życiowych, ale i realizowania ciężącego na nim obowiązku alimentacyjnego wobec niepełnosprawnych dzieci.

W tych warunkach kara wymierzona oskarżonemu przez Sąd Rejonowy zasługuje na pełną akceptację. Brak jest jakichkolwiek podstaw do weryfikowania zaskarżonego rozstrzygnięcia w sposób postulowany przez apelującego.

Jednocześnie, w pełni podzielając stanowisko Sądu Rejonowego, uwzględniając charakter przypisanego czynu oraz aktualną sytuację materialną oskarżonego, w oparciu o przepisy art. 624 § 1 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 r. o opłatach w sprawach karnych (Dz. U z 1983 r., Nr 49, poz. 223) Sąd Okręgowy zwolnił oskarżonego od kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze.

Na podstawie § 4.3, § 17.2 pkt 4 i § 17.7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. z 2016 r., poz. 1714) należało zasądzić od Skarbu Państwa na rzecz adw. K. B. kwotę 516,60 zł, w tym podatek VAT, tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej oskarżycielce posiłkowej z urzędu w postępowaniu odwoławczym.

Mając na względzie wskazane wyżej okoliczności oraz nie stwierdzając innych uchybień, w szczególności wymienionych w art. 439 § 1 k.p.k. i art. 440 k.p.k., Sąd Okręgowy na podstawie art. 437 § 1 k.p.k. orzekł jak w części dyspozytywnej wyroku.

Mariusz Jaroszyński